

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

A Needs Assessment for the Development Learning and Innovation Skill of Bachelor Students in Silpakorn University

ดาวเรือง เชียงหลิว*

Dawrueng Chaingliw

ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม**

Chaiyos Paiwithayasiritham

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความต้องการจำเป็นในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 392 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์คือ ผู้บริหารด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 3 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น PNI_{modified} และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม มีสภาพที่เป็นจริง ในระดับปานกลาง มีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการสื่อสารและความร่วมมือมีความต้องการจำเป็นสูงสุด 2) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ให้ความรู้แก่นักศึกษาโดยการคิดอย่างมีเหตุมีผล กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดกระบวนการสื่อสารและความร่วมมือผ่านทางกิจกรรม เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้และรับฟังแนวความคิดที่แปลกใหม่

คำสำคัญ : ประเมินความต้องการจำเป็น/ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม

Abstract

The purposes of this research were: 1) to needs assessment for the development learning and innovation skill of Bachelor students in Silpakorn University. 2) to study the approach to develop learning and innovation skill of Bachelor students in Silpakorn University. The sample were 392 undergraduate students by stratified random sampling. The main information for interviews were 3 executives at student affairs. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, Needs index priority

* นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

($PNI_{modified}$) and content analysis. The results showed that: 1) Needs assessment for the development learning and innovation skill in overall at medium level, which should be at high level. The highest need was communication and cooperation. 2) The guideline to development learning and innovation skill can help students have knowledge to think reasonably. It can help to stimulate the students have communication processes and cooperation that they have class activities together to develop and make then have learning and accept new ideas.

Keywords : Needs Assessment/ Learning And Innovation Skill

บทนำ

การศึกษาในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปมากเป็นการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของตน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนตามความสนใจ โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ซึ่งองค์ความรู้ในปัจจุบันปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมีความมุ่งหวังว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยตั้งเป้าหมายให้เกิดผลลัพธ์กับผู้เรียน วิชาแกนหลักและแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะการใช้ภาษา ภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ นำไปสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) อันได้แก่ การมีจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านการเป็นพลเมือง ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพคือ การศึกษา

เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลได้เรียนรู้ พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของตนเองที่จะดำรงชีพ คิดสร้างสรรค์ ตลอดจนแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งต่างๆ รอบตัว (พรทิภา คำพรหม, 2551: 1) การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับคุณวุฒิปริญญาตรี จากสถาบันการศึกษาต่างๆ สามารถเทียบเคียงกันได้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของคณวุฒิปริญญาตรี ไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาตรีโดยนิพนธ์ วรรณเวช (2558: 68) ศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาควรมีความเสียสละ และเคารพสิทธิและเห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งมีวินัยและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เคารพจรรยาบรรณทางวิชาการวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรู้พบว่า สามารถประยุกต์ความรู้มีทักษะในการใช้เครื่องมือที่

เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหา วิเคราะห์ปัญหาได้ และมีทักษะในการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ วิวัฒนาการของคอมพิวเตอร์ได้ ด้านทักษะทาง ปัญญาพบว่า มีความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์ สรุปประเด็นของปัญหาต่างๆ ได้มีทักษะในการคิด วิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ และประเมินสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาได้ อย่างเหมาะสม ความรับผิดชอบ พบว่า ควรมีการ ปฏิบัติงานกลุ่มหรือกิจกรรมของกลุ่มด้วยความ รับผิดชอบ และสามารถสื่อสารกับบุคคลทั่วไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการติดตาม การเปลี่ยนแปลงในสาขาวิชาชีพของตนเองได้ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งสามารถใช้ภาษาอังกฤษใน การสื่อสารกับบุคคลทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า มีทักษะใน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาและ ปฏิบัติงานได้อย่างดี รวมทั้งสามารถเลือกใช้รูปแบบ ของสื่อในการนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นทักษะการเรียนรู้ ในระดับอุดมศึกษาผู้เรียนต้องบูรณาการทักษะให้ เกิดประโยชน์ต่อตนเองให้มากที่สุดเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของการเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการทักษะวิธีการเรียนรู้แบบต่างๆ ได้แก่ เทคนิคที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จการเรียนรู้ จากชั้นเรียน การเรียนรู้จากการอ่าน การเรียนรู้จาก การเขียน การเรียนที่มีคุณภาพ รูปแบบการเรียน ทฤษฎี การเรียนรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับทักษะด้านการ เรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills)

สุวิมล ว่องวาณิช (2548: 24) กล่าวว่า ในยุค ที่การประกันและการประเมินคุณภาพมีความสำคัญ การวางแผนพัฒนาการศึกษาจำเป็นต้องมีข้อมูลที่

สะท้อนสภาพความเป็นจริงที่หนักแน่น และเมื่อ ผนวกกับกระแสการตื่นตัวในเรื่องการพัฒนาสังคม ฐานความรู้ทำให้แนวทางการวิจัยปรับเปลี่ยนไปจาก เดิมที่เป็นการวิจัยแบบแยกส่วนเป็นการวิจัยแบบ บูรณาการมากขึ้น แนวคิดการวิจัยแบบนี้ทำให นักวิจัยต้องคิดหาคำตอบที่แสดงสภาพปัจจุบันของ ปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไข และยุทธวิธีที่ทำ ให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้แก้ไขหรือป้องกัน ปัญหา การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่นักประเมิน และนักวิจัยมักใช้เพื่อการศึกษาสภาพพื้นฐานใน ขั้นตอนของการตัดสินใจดำเนินงานใดนั้น สำหรับใน ประเทศไทยการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นที่ นำมาใช้ในช่วงที่มีการปฏิรูปการศึกษาตามนโยบาย ที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปัจจุบัน (Needs Assessment) เป็นที่นิยมใช้ เพราะการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเป็น กระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในขั้นตอนของ การวางแผนงานและพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน ช่วยให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนสภาพบริบทของ หน่วยงาน กำหนดเป้าหมายของการทำงานและ แนวทางการดำเนินงานที่สนองความต้องการจำเป็น ที่เกิดขึ้น

ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวคิด ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ประเทศ เนื่องจากทักษะด้านการเรียนรู้และ นวัตกรรมเป็นหัวใจของทักษะเพื่อการดำรงชีวิตใน ศตวรรษที่ 21 ตลอดจนข้อค้นพบดังกล่าวจะเป็น ข้อมูลในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนิสิต นักศึกษาเพื่อสามารถที่จะรับเอาการเรียนรู้ ที่ทาง มหาวิทยาลัยจัดเตรียมไว้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสังคม และ ประเทศให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมประเทศอื่นๆต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากรอยู่ในระดับใด

2. แนวทางการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมมีแนวทางอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการวิจัยในลักษณะแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 รวม 21,687 คน มหาวิทยาลัยศิลปากร (งานทะเบียนนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2558, ออนไลน์) จากตารางกำหนดขนาดตัวอย่าง (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5%

(ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ, 2554: 284) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามกลุ่มคณะ

1.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 3 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

1.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ทักษะพื้นฐานที่มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องเรียนรู้โดยมีจุดเน้นอยู่บนพื้นฐานแห่งการสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการมีส่วนร่วม ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อสำรวจสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ คณะ ชั้นปีการศึกษาและคะแนนเฉลี่ยสะสม ตอนที่ 2 เพื่อประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ด้านความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในการเก็บข้อมูลเชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งสัมภาษณ์ผู้บริหารด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 8 ข้อ

2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องครอบคลุมของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อคำถามโดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: (IOC) และพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5-1.0 สำหรับข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 นำไปปรับปรุงและแก้ไข จากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984: 161) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นสภาพที่เป็นอยู่เท่ากับ .83 และค่าความเชื่อมั่นในส่วนของสภาพที่ควรจะเป็นเท่ากับ .91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มประชากร และดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยทำการประสานงานและขอความร่วมมือกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ติดตามแบบสอบถามกลับมาให้ครบตามที่กำหนด ซึ่งพบว่าได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 392 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ (Frequencies) และร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลความต้องการจำเป็นจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลผลข้อมูลตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1984: 179-184) และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index: PN I_{modified} ซึ่งปรับปรุงโดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541: 36)

4.3 แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์สาระ และสังเคราะห์ข้อมูล โดยเรียบเรียงนำเสนอข้อมูลในประเด็นต่างๆ ในรูปแบบวิธีพรรณนา (Description) ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยภาพรวมจากการเก็บข้อมูล จากนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากรสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยสภาพที่เป็นอยู่อยู่ในระดับปานกลาง โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีค่าเท่ากับ .32 พบว่า “นักศึกษาสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญและนำไปสู่การแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่เหมาะสมและดีที่สุด” มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (.55)

2. ด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยสภาพที่เป็นอยู่อยู่ในระดับปานกลาง โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีค่าเท่ากับ .34 พบว่า “นักศึกษามักจะเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่” มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (.64)

3. ด้านความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยพิจารณาสภาพที่เป็นอยู่อยู่ในระดับมาก โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีค่าเท่ากับ .28 พบว่า “นักศึกษามุ่งพัฒนาเน้นปฏิบัติแนวคิดใหม่ๆ ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ” มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (.38)

ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา	2.97	.83	ปานกลาง	3.90	.70	มาก	.32	2
2. ด้านการสื่อสารและความร่วมมือ	3.00	.80	ปานกลาง	3.97	.78	มาก	.34	1
3. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม	3.28	.73	มาก	4.18	.80	มาก	.28	3
รวม	3.08	.79	ปานกลาง	4.02	.76	มาก	.31	-

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร สรุปแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 1) ควรเริ่มจากการปลูกฝัง และการให้ความรู้แก่นักศึกษาในด้านการคิดอย่างมีเหตุผลมีผลตามความเป็นจริงซึ่งวิธีคิดหลักๆ นั้นมี 2 วิธีคือ การคิดแบบวิเคราะห์ และการคิดแบบสังเคราะห์ คิดรวบยอดสรุปรวมจากย่อยไปใหญ่ เมื่อความคิดได้ตกผลึกแล้ว การยอมรับใน

เหตุในผล ความเข้าใจตามหลักของความเป็นจริงก็จะเกิดมีขึ้นตามมา และจะนำไปสู่การคิดเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ สำหรับการพัฒนาและเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา โดยการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระตุ้นให้นักศึกษาได้ร่วมกันใช้ความคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ปรากฏการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ 2) ด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ควรกระตุ้นให้นักศึกษาเกิด

กระบวนการสื่อสารและความร่วมมือกันผ่านทางกิจกรรมในชั้นเรียนในรูปแบบของการร่วมกันทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายต่างๆ ที่เน้นให้นักศึกษาได้เกิดความร่วมมือรับผิดชอบงานร่วมกัน มีการสื่อสารและประสานงานร่วมกันในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันเป็นผลงานร่วมกัน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ควรใช้เทคโนโลยีการสื่อสารผ่านทางโซเชียลมีเดียที่มีบทบาทอย่างมากในปัจจุบันเข้ามาช่วยเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารและความร่วมมือให้ดียิ่งขึ้น 3) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้น กิจกรรมในชั้นเรียนผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งในปัจจุบันที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนด ทั้งนี้ จากการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ต่างก็มีประสบการณ์หรือมีภูมิหลังต่างๆ กัน จะช่วยพัฒนาให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ และได้รับฟังแนวความคิดที่แปลกใหม่

สรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร มีสภาพที่เป็นอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = .79) มีสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .76) มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ในภาพรวม เท่ากับ 0.31 โดยด้านการสื่อสารและความร่วมมือมีความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรมตามลำดับ ส่วน

แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร

- 1) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ควรเริ่มจากการปลูกฝัง และการให้ความรู้แก่นักศึกษาโดยการคิดอย่างมีเหตุผลมีผลตามความเป็นจริงและจะนำไปสู่การคิดเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ
- 2) ด้านการสื่อสารและความร่วมมือ โดยการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดกระบวนการสื่อสารและความร่วมมือกันผ่านทางกิจกรรมในชั้นเรียน โดยเน้นให้นักศึกษาเกิดความร่วมมือรับผิดชอบงานร่วมกัน และ
- 3) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรมที่สำคัญที่สุดคือกิจกรรมในชั้นเรียน โดยผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ จะช่วยพัฒนาให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้และได้รับฟังแนวความคิดที่แปลกใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผล จากการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากรพบว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้ โดยภาพรวมของด้านการสื่อสารและความร่วมมือมีค่าเท่ากับ .34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า “นักศึกษามักจะเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่” มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (.64) ซึ่งมีค่าสูงที่สุดเป็นลำดับที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับทุกด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร (.32) แสดงให้เห็นถึง

ความสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างมากที่สุดเป็นลำดับแรก ทั้งจากการจัดกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญการสอนของอาจารย์ผู้สอน ที่ต้องเปิดอิสระทางความคิดและการแสดงออกของผู้เรียน ความร่วมมือ ตลอดจนถึงการประยุกต์ใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาช่วยในการสื่อสารให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Greenstein (2012: 8-9) ที่พบว่า มิติการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูล รวมถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการสะท้อนและการมีปฏิสัมพันธ์กัน ทักษะสำคัญเหล่านี้อยู่บนพื้นฐานของการแบ่งปันและโอนถ่ายข้อมูลให้แก่ผู้อื่น เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องคำนึงถึงความสำคัญของการร่วมมือ การสื่อสารระหว่างบุคคลความรับผิดชอบตนเอง ต่อสังคมและต่อความเป็นพลเมือง ส่วนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ในสถานศึกษาและในชั้นเรียนสามารถทำได้ โดยการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดกระบวนการสื่อสารและความร่วมมือกันผ่านทางกิจกรรมในชั้นเรียนในรูปแบบของการร่วมกันทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายต่างๆ ที่เน้นให้นักศึกษาได้เกิดความร่วมมือรับผิดชอบงานร่วมกัน มีการสื่อสารและประสานงานร่วมกันในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันเป็นผลงานร่วมกัน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ควรใช้เทคโนโลยีการสื่อสารผ่านทางโซเชียลมีเดียที่มีบทบาทอย่างมากในปัจจุบันเข้ามาช่วยเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารและความร่วมมือให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ วิโรจน์

สารรัตน์ (2556: 62) ที่กล่าวว่า ศาสตร์การสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหลักสูตรและการประเมินผลมีความครอบคลุม เป็นสหวิทยาการ คำนึงถึงบริบทที่เป็นจริง ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการประเมินผลตั้งแต่ต้นจนจบ มีการสร้างบรรยากาศความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ไม่เฉพาะในความร่วมมือ แต่หมายถึงการอภิปรายและการสะท้อนผลการประเมินด้วยใช้กระบวนการโดยยึดโครงงานเป็นฐานและแบบร่วมมือ รวมทั้งใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อให้บรรลุผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความต้องการจำเป็นเพื่อประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมด้านการสื่อสารและความร่วมมือสูงเป็นอันดับที่หนึ่ง ดังนั้นผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ควรเร่งพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมทักษะในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสื่อสารและความร่วมมือให้ดียิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัย พบว่า การฝึกพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนมากจะขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรม และการให้ความรู้จากอาจารย์ในชั้นเรียนเป็นหลัก ดังนั้น ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะการสอนให้แก่ครูอาจารย์ เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ พัฒนาไหวพริบ และทักษะการสอนในด้านอื่นๆ เพื่อมุ่งหวังให้อาจารย์เป็นแม่แบบในการเรียนรู้ และมุ่งสร้างเสริมคุณภาพให้แก่อาจารย์ผู้สอนในการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างสูงสุด

3. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และแพร่กระจายไปยังกลุ่มคนอย่างกว้างขวาง สำหรับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร มีข้อเสนอแนะให้นำเทคโนโลยีดังกล่าวเข้ามาเป็นตัวช่วยในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ให้นักศึกษาให้มากขึ้น แต่พิจารณาว่าในการใช้เทคโนโลยีของนักศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์เพิ่มเติมให้แก่นักศึกษาด้วยเช่นกัน

4. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบัน บริบทของการพัฒนาการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น จึงควรมีการติดตามผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมา

วิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินความต้องการจำเป็นกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอนภายในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อจะได้ข้อมูลผลจากการวิจัยที่หลากหลาย และเจาะลึกทุกประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางมหาวิทยาลัย มาใช้ปรับปรุงพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลต่อไป

2. ควรมีการประยุกต์ใช้เทคนิควิธีการประเมินความต้องการจำเป็นอื่นๆ เช่น ประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วม หรือการสนทนากลุ่ม เป็นต้น มาร่วมใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

งานทะเบียนนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2558). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2558. จาก [reg.su.ac.th/registrar/stat_suden_tentry.Asp?Acadyear=2558 & leveled](http://reg.su.ac.th/registrar/stat_suden_tentry.Asp?Acadyear=2558&leveled).

ไชยยศ ไพบูลย์ศิริธรรม. (2551). การประเมินความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ. (2554). วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์. นครปฐม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นงลักษณ์ วิรัชชัยและ สุวิมล ว่องวานิช. (2541). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ อภิธาน และการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

นิพนธ์ วรรณเวช. (2558). “รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 7(1): 68-70.

- พรรณทิภา คำพรหม. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ : การวิเคราะห์หัตถดอยแบบกำหนดลำดับขั้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีศึกษาต่อการศึกษาทศวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ทิพยวิสุทธิ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cronbach, L. Joseph. (1984). **Essential of Psychology and Education**. New York: Mc – Graw Hill.
- Greenstein, L. (2012). **Assessing 21st Century Skills : A guide to evaluating mastery and authentic learning**. California: CORWIN A SAGE Company.